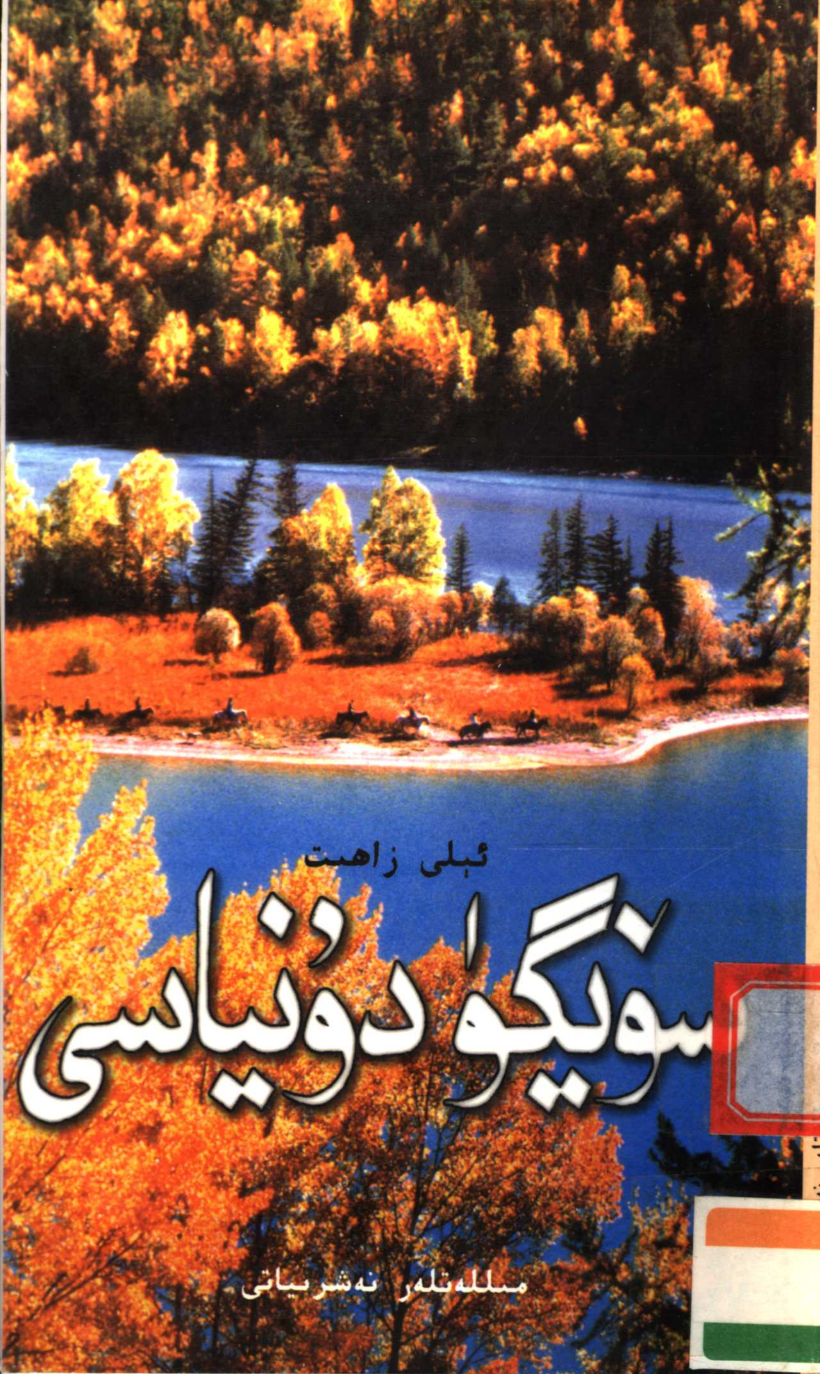

ئېلى زاھىت

سۆيگۈ دۇنياسى

مىللەتلەر نەشرىياتى

سۆيگۈ دۇنياسى

(شېئىرلار)

مىللەتلەر نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

爱的世界/艾力·扎依提著. -北京:民族出版社,2002.4

ISBN 7-105-04990-1

Ⅰ.爱… Ⅱ.艾…Ⅲ.诗歌-作品集-中国-当代-维吾尔语(中国少数民族语言) Ⅳ.I227

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2002)第 019619 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号　邮编 100013)

http://www.e56.com.cn

民族出版社微机照排　迪鑫印刷厂印刷

各地新华书店经销

2002 年 4 月第 1 版　2002 年 4 月北京第 1 次印刷

开本:787×1092 毫米　1/36　印张:3.625　字数:50 千字

印数:0001—2000 册　定价:5.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换

(总编室电话:64212794;发行部电话:64211734)

نەشرىياتتىن

ئۇيغۇر شېئىرىيىتى دەۋر تەلىپىنىڭ مۇرەككەپ، نازۇك چاقىرىقلىرىغا جۇرئەتلىك سادا قايتۇرۇۋاتقان بىر پەيتتە ئوقۇرمەنلەرگە ئاپتورنىڭ «سۆيگۈ دۇنياسى» ناملىق شېئىرلار توپلىمىنى سۇندۇق.

ئېلى زاھىت 1943-يىلى 11-ئايدا قۇمۇل شەھىرى (ھازىرقى) شارلاتېغى يېزىسى، ئۇلانبۇلاق كەنتىدە دېھقان ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. ئۇنىڭ ئاتىسى زاھىت ئاكا باللىقىدا دىنىي مەكتەپتە تەلىم ئالغان، شىمالىي ۋە جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ كۆپلىگەن شەھەرلىرىنى كەزگەن، كۆرگەن - بىلگىنى كۆپ، كىتابخۇمار كىشى بولۇپ، ئۇنىڭ خېلى كىتابلىرى باللىرىغا مىراس قالغانىدى. بۇ كىتابلار مەكتەپتە ساۋادىنى چىقىرىپ، كىتاب ئوقۇش پۇرسىتىگە ئېرىشكەن بۇ ياشنىڭ پاك قەلبىگە مەرىپەتنىڭ دەسلەپكى ئۇرۇقىنى چاچقانىدى.

ئۆز يۇرتىدا تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى ئەلا نەتىجە بىلەن پۈتتۈرگەن ئېلى زاھىت

1962-يىلى شەرەپ بىلەن ھەربىي سەپكە قاتنىشىپ، شىنجاڭ ھەربىي رايون پىيادە ئەسكەرلەر مەكتىپىنىڭ تىل-تەرجىمە كەسپىدە ئۈچ يىل ئوقۇپ، مەكتەپنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، شىنجاڭ ھەربىي رايون سىياسىي باشقارمىسىدا تەرجىمان ۋە مۇھەررىرلىك خىزمىتىنى ئىشلەپ كەلگەن. 1990-يىلى 10-ئايدا خىزمەت ئېھتىياجى بىلەن كەسىپ ئالمىشىپ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىدە باشقارما باشلىقى، كېيىنچە «شىنجاڭ گېزىتى» دە مۇئاۋىن باش مۇھەررىر بولغان. ھازىر شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مىللەتلەر تىل-يېزىق خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە.

ئېلى زاھىتنىڭ تۇنجى شېئىرى 1965-يىلى «تارىم» ژۇرنىلىدا ئېلان قىلىنغاندىن تارتىپ ھازىرغا قەدەر شېئىر، مەسەل، نەسرلىرى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر قايسى گېزىت-ژۇرناللاردا داۋاملىق ئېلان قىلىنىپ كەلمەكتە، شۇنداقلا ئۇ تەرجىمە قىلغان مەملىكەت ۋە چەت ئەل يازغۇچىلىرىنىڭ ھېكايە، پوۋېست قاتارلىق نادىر ئەسەرلىرى كەڭ

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongb

ئوقۇرمەنلەرنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشىپ ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ بېيىشىغا، رەڭدار تۈس ئېلىشىغا ھەسسە قوشتى.

ئېلى زاھىتنىڭ ئىجادىيەتتىكى تىنىمسىز ئىزدىنىشى نەتىجىسىدە كۆپلىگەن شېئىرلىرى گېزىت، ژۇرنال، رادىئو ئاڭلىتىشلىرىدا ئېلان قىلىنىشتىن سىرت، «يۇرتۇم»، «تاغ شامىلى»، «پەرزەنت سۆزى»، «دەۋرىم گۈزەل» قاتارلىق شېئىرلىرى ئاپتونوم رايونىمىزدا نەشر قىلىنغان ئايرىم شېئىر توپلاملىرىغا كىرگۈزۈلگەن.

ئۆز نۆۋىتىدە شۇنىمۇ ئېيتىپ ئۆتۈش زۆرۈركى، شائىرنىڭ ئۇزۇن يىل ھەربىي سەپتە خىزمەت قىلغانلىقى، تەرجىمە كەسپى ھەمدە تەشۋىقات ئورۇنلىرىدىكى رەھبەرلىك خىزمىتى تۇرمۇشتا ئۇنى تېخىمۇ چېنىقتۇرۇپ، ئىجادىيىتىنى روشەن ئالاھىدىلىك، مول، رەڭدارلىققا، قويۇق ھېس-تۇيغۇغا، چوڭقۇر پەلسەپۋى پىكىرگە، ياخشى ھاياتىي كۈچكە ئىگە قىلغان، شائىرنىڭ ئۆز خەلقىگە، ۋەتىنىگە، زامانغا بولغان مۇھەببىتى، شۇنداقلا ئىنسانىيەتتىكى ئورتاقلىق، مىللەت ۋە مىللەتلەر ئارىسىدىكى ئىناقلىق، تەبىئەتكە،

گۈل-گىياھلارغا بولغان مېھىر-مۇھەببەت، كەلگۈسىگە تەلپۈنۈش، ئۈمىدۋارلىق قاراشلىرى ئۆز شېئىرلىرىدا روشەن ئىپادىلەنگەن.

شائىرنىڭ شېئىرىيەت ئىجادىيىتى ئۆزىگە خاس ئۇسلۇبقا ئىگە، ئۇ ئالاھىدە تەسىر قوزغىغان بىر مۇنچە ياخشى شېئىرلارنى ئىجاد قىلدى. كۆپ يىللىق تىنىمسىز ئىزدىنىشىنىڭ مېۋىسى سۈپىتىدە بۈگۈن ئۇ ئۆزىنىڭ «سۆيگۈ دۇنياسى» ناملىق كىتابىنى كەڭ ئوقۇرمەنلەرگە سۇندى، ئۇنىڭ كەمتەر-ئېھتىياتچان، تەمكىن، سەۋر-تاقەتلىك خىسلىتى سەۋەبىدىن، جامائەتچىلىك بىلەن ئاللىبۇرۇن يۈز كۆرۈشتۈرۈش مۇمكىن بولغان بۇ توپلام كېچىكىپ نەشىر قىلىندى. بىز شائىرنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىجادىيىتىگە تېخىمۇ مول مۇۋەپپەقىيەتلەر تىلەپ، ئۇنىڭ ھەر بىر كۇبلىت، ھەر بىر مىسراسىنىڭ خەلقىمىز ئەۋلادمۇ-ئەۋلاد ياقتۇرۇپ ئاڭلايدىغان ياڭراق كۈيلەرگە ئايلىنىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

ئېلى زاھىت ھازىر جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ تەرجىمانلار جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى، «تارىم» ژۇرنىلىنىڭ تەھرىر ھەيئەت ئەزاسى.

مۇندەرىجە

يۇرتۇم 1
ساي 3
باغداش چېچەكلىرى 4
يېزا تەسىراتلىرى 5
يېزامغا كەلدىم 5
ئاكامنىڭ ئۆيىدە 5
ئەتكەن چاي 6
تاغ شامىلى 8
شېرىن سۆزلەر ــ مېھر دەرياسى 9
«ئاي» دۇنياسى 9
«ئۆزلىرى» 10
ئانىلار تىلى............................ 10
قار 12
دەۋرىم گۈزەل............................ 14
«كۈتمەن سەندىن جاۋاب» قا جاۋاب 16
قىسىنما ئانا 18
پەرزەنت سۆزى 20
سىڭلىمغا................................ 22
ئۆتنە ئالەم.............................. 24

«شۈكرى قىل» 26
ئىستىكىمىز ـ غايىمىز ئوخشاش 27
. . . بولمىسا.............................. 29
كەلدى باھار 31
كۆكتىن چۈشەر ئاق شايى 32
گۈل تەكچە............................. 33
كۆلگەك يۇلتۇزلار 34
ئەمگەك بىلەن ئۆتسەم بىر ئۆمۈر 35
يىللار ئالدىراش 37
قېيداپ يۈرمەسمەن يىللاردىن 39
تورغاي...................................... 41
تاشتەك گۈلى 43
ھەيرانمەن 44
بۇركۇتكە قاراپ 45
غەلىتە ئىشلار............................. 46
ئانا پىغانى 47
شاتلىقىم قېنى، تاتلىقىم قېنى. 50
دەيدۇ ئەمدى كىممۇ سېنى ئوماق قىز ... 54
شاراب 58
پايتەختتە نورۇز 61
كۆزۈڭ بىر دۇنيا 63
سۆرەت 64

ئۇنتۇلمايدۇ بىر ئېيتقان كۈيلەر 65
ئەللىك يىلغا سۆز 67
كېلۇر 69
نەۋرەم................................ 72
ئۈچ تىلەك 74
قارىچۇقۇم بوپتۇ قەبرىگاھ 76
ئاھ، چۈشلىرىم، گۈزەل چۈشلىرىم. . . 77
دوستۇمغا.............................. 80
باللىرىمىز ئۈچۈن 83
چۈش ئەمەس 83
دوست بولايلى سۇر بۆجەن.............. 86
مەنمۇ ئالىم بولىمەن 89
رۇبائىلار 91
يانالمايسەن سەبىلىكىڭگە 97
ئۈچ مەرسىيە 99
ئەلۋىدا................................ 99
مۇنار 100
كەتتىلە. 102
چەت ئەل تەسىراتلىرى 104
گۈزەلسەن، رېين دەرياسى 104
كۆردۇم بىر ئۇۋا 107
گۈل بازىرى 109

يۇرتۇم

توپ-توپ بولۇپ ئۇزەر كۆكتە رەڭدار بۇلۇت،
ئاستىدىكى مەنزىرىگە زوقمەن بولۇپ.
كۆكنى تىرەپ تۇرار تاغلار ھەيۋەت بىلەن،
جىلغىلىرى تۇرلۇك - تۇمەن گۇلگە تولۇپ.

شۇ تاغلارنىڭ باشلىرىدا ئاق سەللىسى،
ئېچىلىدۇ بېرىپ زىننەت قار لەيلىسى.
ئورمانلىرى خۇددى يېشىل سېپىل - قورغان،
كۆكتىن ئاڭا باقار تۇندە ئاي پەرىسى.

خۇددى ھۆرمەت قاراۋۇلى قارىغايلىرى،
كەڭ يايلاقتا ياڭرار چوپان ئاي - ھايلىرى،
تىك قىيادا تۇرسا پوستا قىران بۇركۇت،
كۆكتە پەرۋاز قىلىپ سايرار تورغايلىرى.

تاشتىن - تاشقا سەكرەپ ئوينار تاغ سۇلىرى،
شىلدىرلىشى ئەينى نازلىق مەشۇق سۆزى.
سۇزۇكلۇكتە يوق تەڭدىشى، خۇددى زۇمرەت،
ئىچسەڭ گويا تېمىپ تۇرغان بالنىڭ ئۆزى.

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongb

دەريا بولۇپ چايقىلىدۇ قوي، يىلقىلار،
بۇغا، ئارقار ماكانى بۇ ساي ـ جىلغىلار.
جىرا بويلاپ ماڭساڭ ئەگەر مىنىپ تۇلپار،
سلاپ سىنى سالاملىشار تېۋىلغىلار.

ھەممە خەقنىڭ قىمىز، قېتىق، قايمىقى بار،
مولچىلىققا پاتقان ئاۋۇل ـ ئايمىقى بار.
كىمكى كەلسە غېرىبسىنماس ئۆز ئۆيىدەك،
مېھمانلارغا كەڭ ئېچىلىق داسقىنى بار.

ئەشۇ تاغلار ئاستى تۈزلەڭ ئالتۇن دىيار،
ئۆتەر ئۇندا ھايات ھەر دەم شات ـ بەختىيار.
«قۇمۇل» دېگەن قۇتلۇق نامى ئەلگە مەشھۇر،
خەلقى ئىشچان، قەلبى گۈزەل، پاك ـ بىغۇ بار.

1983-يىل، فېۋرال. ئۈرۈمچى

ساي

قايرىپ تۇننىڭ پەردىسىنى چىققاندا ئاي،
كۆمۈش رەڭلىك لىباس كىيىپ ياساندى ساي.

بۇلۇتلارنى يېرىپ ئەركىن ئۈزگەندە ئاي،
مېنى مەپتۇن قىلار ئاشۇ مۇقەددەس جاي.

مۇقــەددەس جاي ـ كىندىك قېنىم تۆكۈلگەن
جاي،
تۇپرىقىغا ئەجدادلىرىم كۆمۈلگەن جاي.

ئارمىنىم يوق ئاي نۇرىدا ئېرىپ كەتسەم،
شەبنەم بولۇپ تۇپرىقىغا سىڭىپ كەتسەم.

مەن سۆيىمەن كىچىكىمدىن تونۇش ئاينى،
مەن سۆيىمەن مېنى تۇغقان مۇشۇ ساينى.

1979-يىل، قۇمۇل، ئۇلانبۇلاق

باغداش چېچەكلىرى

باغداش تېغىنىڭ چوققىلىرىغا
ئەجەپ ياراشقان سەلتەنەت تاجى.
شۇڭا ھەرەمدىن ئۇلۇغ بىلىمىز،
ئۇۋچىلىرىنىڭ ھەممىسى ھاجى.

چىمەنزارلىرى جەننەتكە ئەنداز،
دارىيالارغا كۆي پاتماي تاشىدۇ.
چىن مۆدەن خېنىم ناخشا ئېيتقىنا،
ئاۋازىڭ يەنە تاغلار ئاشىدۇ.

قورام تاشلاردا ئىزمۇ بەك تولا،
ئىزلار بىلەن ئۆز تاغ ئېتەكلىرى.
يىلتىزى بولغاچ ئىسسىق يۈرەكتە،
توزىماس ئەبەد گۈل - چېچەكلىرى!

1997-يىل، ماي

يېزا تەسىراتلىرى

يېزامغا كەلدىم

بۇ يىل بېرىپ ئۆز يېزامنى كۆرۈپ كەلدىم،
يېڭى ھايات پەيزىنى خوپ سۈرۈپ كەلدىم.
دەريا ئىكەن دولقۇنلىغان ھايات ئۇندا،
مەنمۇ تەشنا بېلىق بولۇپ ئۈزۈپ كەلدىم.
يادىكارلىق بولۇپ قاپتۇ جىن چىراغلار،
نۇرغا تولۇپ دىلىستانىم يورۇپ كەلدىم.
دىلى شادلىق بىلەن تولغان دېھقانلارنىڭ
ئامىتىدىن كۆڭلۈم يايراپ كۈلۈپ كەلدىم.
ھالال ئەمگەك ھۆزۈرىدىن ئېلىپ ئىلھام،
قوشاق قېتىپ مەدھىيىلەر تۈزۈپ كەلدىم.

ئاكامنىڭ ئۆيىدە

قويۇپ شىرە ئۈستىگە
پاقلان گۆشى ياپمىنى.

دېدى: «ئۇكام، ئال قېنى،
شۇ ئاكاڭنىڭ تاپقىنى».

بار ئېسىمدە، ئەي ئاكا،
ساڭا كۆلپەت ياغقىنى.
قارا كۈچلەر بەختىڭنىڭ
ئۇلىغا چوت چاپقىنى.

مول بولامتى بۇنچىلىك
بۈگۈن دېھقان داسقىنى.
يېڭى تۈزۈم بولمىسا
بىزگە بەخت ئاچقىلى.

ھۆز ۋۇرلىنىپ يېپىشتۇق،
راست ئوخشىغان ياپمىنى.
دېدۇق بۇندىن مول بولار
دېھقان ئاكام داسقىنى.

ئەتكەن چاي

ئىچتىم ھامىمام ئۆيىدە
قايماق سېلىپ ئەتكەن چاي.

دېدىم شۇندا «شۆھرىتى —
يىراقلارغا كەتكەن چاي».

خۇددى ئاپئاق بۇلۇتتەك
لەيلەپ تۇرار قايمىقى.
سېمىز قوينى سويغاندىن
ئېغىر ئۇنىڭ سالمىقى.

ھەر چىنىسى چاي ئەمەس،
ساھىبخانىنىڭ ھۆرمىتى.
پاك قەلبتىن تامچىغان،
چىن مېھرىنىڭ شەربىتى.

1983-يىل، سىنتەبىر. قۇمۇل

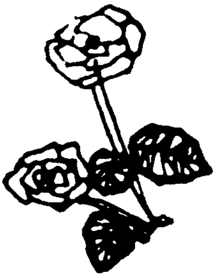

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongb